

Datum

2024-04-26

Vår referens

Karolina Allu

Utredare

karolina.allu@malmo.se

Remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet om En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72) MN-2024-3816

Sammanfattning

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har inkommit med en remiss om *En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande* (SOU 2023:72). Förslaget syftar till att förtydliga och förenkla hanteringen av vattenfrågor i planprocessen. Syftet är även att förbättra synkroniseringen av vattenfrågor internationellt samt att ge kommuner de verktyg som behövs för att säkerställa krav på hållbar vattenhantering i planering och byggnation. Miljöförvaltningen anser att förslagen i utredningen förenklar och förtydligar vattenfrågor i planprocessen. Förvaltningen lyfter dock några konsekvenser som förvaltningen inte anser är tillräckligt utredda för framför allt tillsynsverksamheten.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2024-04-26
- Förslag till yttrande, daterat 2024-04-26
- En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2024-05-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, ”En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)” till bland annat miljönämnden för samråd. Svar önskas senast 2024-05-24.

Bakgrund

Remissen redovisar en utredning med uppdrag att säkerställa miljö kvalitetsnormernas genomslag, hållbar vattenhantering och dricksvattenförsörjning i planläggning och byggande. Detta föreslås utföras genom förslag till ändringar i plan- och bygglagen och angränsande lagstiftning som miljöbalken, lagen om allmänna vattentjänster och vattenförvaltningsförordningen. Utredningen har tagit hänsyn till andra nordiska länders implementering av EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) och andra tidigare och pågående utredningar i frågan.

Utredningen är mycket omfattande och föreslår ett flertal förändringar av lagstiftning som hanterar miljö kvalitetsnormer och dagvatten. De förslag som framför allt påverkar miljönämndens uppdrag enligt reglemente gäller framför allt förändringar i miljöbalken, samt vattenförvaltningsförordningen och till viss del lagen om allmänna vattentjänster.

Bland annat föreslår utredningen att formalisera miljö kvalitetsnormer i 5 kapitlet 2§ miljöbalken till *gränsvärden, målsättningsvärden, resultatvärden* och *övriga värden*. Därutöver föreslås ett tillägg i 5 kapitlet 3 § miljöbalken med titel *Miljö kvalitet vid planläggning*. Tillägget avser att förtydliga behovet av att bedöma hur vattenmiljön kan påverkas av en exploatering.

Ytterligare förändringar föreslås i 4 kapitlet 3§ vattenförvaltningsförordningen där bedömningen om en vattenförekomst ska förklaras som konstgjord eller kraftigt modifierad föreslås även inkludera *urban markanvändning* som en faktor att ta hänsyn till. Detta syftar till att bredda möjligheterna till att förklara fler vattenförekomster som kraftigt modifierade, då den svenska vattenförvaltnings vägledning, enligt utredningen, innehåller viss otydlighet i vad som ska räknas som konstgjord eller kraftigt modifierad vattenförekomst.

I 4 kapitlet 12§ vattenförvaltningsförordningen föreslås ett antal undantag från kraven på miljö kvalitet i vattenmiljön, bland annat under konstruktion- och byggnadsarbeten och i så kallade *blandningszoner* där flera utsläppspunkter förekommer och föroreningskoncentrationen kan vara högre än omgivande ytvatten.

I lagen om allmänna vattentjänster föreslås att införa en ny föreläggandemöjlighet för kommunen. Förslaget innebär att en fastighetsägare kan föreläggas att vidta eller underhålla dagvattenåtgärder på sin tomt i syfte att förbättra funktionen eller öka säkerheten hos en allmän va-anläggning. Förslaget anger kommunen att delegera föreläggandemöjligheten till nämnd inom kommunen, dock inte till va-huvudmannen eller den som huvudmannen anlitat för drift av den allmänna va-anläggningen.

Utöver dessa förändringar föreslås också en definition av begreppet *dagvatten*, vilket innebär att dagvatten avskiljs från avlopp och möjliggör återbruk av vatten i högre grad.

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen är positiv till förslagen i remissen. Förvaltningen anser att de förslag som tagits fram bidrar till ökad tydlighet i hur vattenfrågan ska hanteras i planlägningsprocessen. Samtidigt identifierar förvaltningen följande punkter som anses vara viktiga att beakta i det fortsatta arbetet:

- Konsekvenserna på miljö kvalitetsnormer utöver vatten för de förslag som påverkar 5 kap. miljöbalken behöver förtydligas. Förändringarna kan påverka de regler som gäller miljö kvalitetsnormer för luft och buller.
- Införandet av begreppet *urban markanvändning* vid bedömningen av konstgjord eller kraftigt modifierad vattenförekomst i 4 kapitlet 3 § vattenförvaltningsförordningen får konsekvenser på hur tillägget *miljö kvalitet vid planläggning* i 5 kapitlet 3 § miljöbalken ska appliceras. Detta beror på att urban markanvändning kan vara en avgörande faktor för vattenförekomsters möjlighet att uppnå god ekologisk status vilket idag inte tas hänsyn till i lagstiftning. Om ökade krav på miljö kvalitet i planprocessen införs utan att bedömningen av en vattenförekomst tar hänsyn till urban markanvändning, riskerar det att ha en negativ inverkan på stadens möjligheter för utbyggnation i till exempel hamnområdet. Miljöförvaltningen anser därför att förändringen i 5 kapitlet 3 § miljöbalken endast bör föreslås om förändringen i 4 kapitlet 3 § vattenförvaltningsförordningen träder i kraft.
- Risker med införandet av undantag från att uppnå vattenkvalitetsnormerna behöver utredas. Förslaget innefattar undantag för överträdande av gränsvärden i så kallade blandningszoner, där flera vattenutlopp sammankommer. Miljöförvaltningen anser att det finns en risk för kumulativt överträdande av miljö kvalitetsnormerna i hela vattenförekomsten, som kan ha större inverkan än de enskilda blandningszonerna.
- Begreppet ”dagvatten” behöver tydliggöras i förhållande till det pågående arbetet med omarbetningen av avloppsvattendirektivet. Miljöförvaltningen föreslår att avvakta till omarbetningen är färdig för att möjliggöra samordning av bland annat begreppet ”dagvatten”.
- Ansvaret för tillsynen enligt miljöbalken, plan- och bygglagen samt lag om allmänna vattentjänster behöver tydliggöras i förslaget.
- Det är inte heller tydligt vad de föreslagna ändringarna innebär för ekonomiska konsekvenser. Framför allt avseende hur handläggningen av ytterligare utredningar av vattenkvalitet under planskedet ska behandlas samt hur eventuella förändringar i tillsyn av vattenfrågor ska hanteras.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Sofie Holmkvist
Avdelningschef
Miljöstrategiska avdelningen